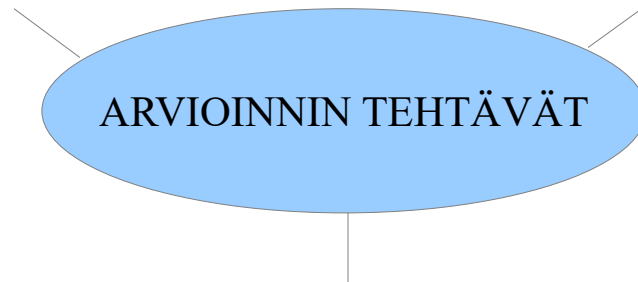

LUKU 6 OPPIMISEN ARVIOINTI

6.1 ARVIOINNIN TEHTÄVÄT PERUSOPETUKSESSA

Ohjaa ja kannustaa oppilasta

Kehittää edellytyksiä itsearviointiin

Määrittää, missä määrin oppilas on saavuttanut oppiaineille asetetut tavoitteet

Oppiminen

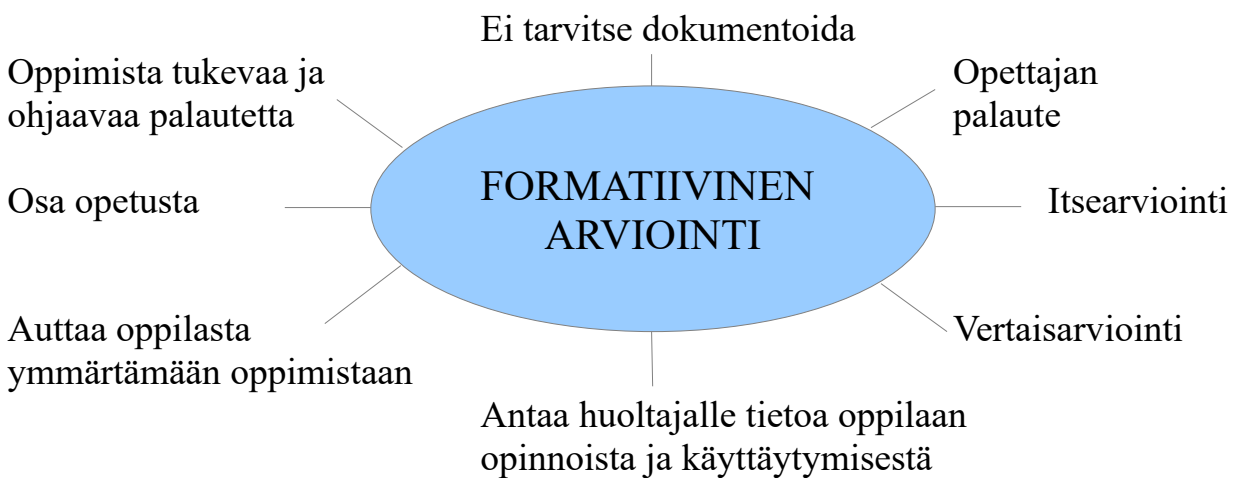
Osaaminen

Työskentely

Käyttäytyminen

6.1.1 FORMATIIVINEN ARVIOINTI

6.1.2 SUMMATIIVINEN ARVIOINTI

Tehdään suhteessa opetussuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin

Tehdään vähintään lukuvuoden päätteeksi ja perusopetuksen päättyessä

Arvioinnin tekee opettaja tai opettajat yhdessä

SUMMATIIVINEN
ARVIOINTI

Tavoitteet ja arvioinnin periaatteet selvitettävä oppilaille

Summatiiviseen arviointiin vaikuttavien näyttöjen arviointi dokumentoidaan

[Arvioinnin tehtävät perusopetuksessa OPS 2014/2020](#)

6.2 ARVIOINNIN YLEISET PERIAATTEET

Yhdenvertaista, suunnitelmallista ja johdonmukaista

Perustuu tavoitteisiin ja kriteereihin

Monipuoliset arviointikäytännöt

Avointa, osallistavaa ja kannustavaa

ARVIOINNIN
YLEISET PERIAATTEET

Edistää tavoitteiden saavuttamista

Huomioi oppilaiden ikäkauden ja edellytykset

Edellyttää vuorovaikutusta oppilaan ja opettajan sekä kodin ja koulun välillä

[Arvioinnin yleiset periaatteet OPS 2014/2020](#)

6.3 OPPIMISEN JA OSAAMISEN ARVIOINTI

Oppimisprosessin ohjaaminen ja siitä annettava palaute

Tiedollisen ja taidollisen osaamisen tason arviointi

OPPIMINEN JA OSAAMINEN
ARVIOINNIN KOHTEENA

Oppimista ohjataan ja osaamista arvioidaan suhteessa opetussuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin

Laaja-alainen osaaminen tulee arvioiduksi oppiaineiden arvioinnin yhteydessä

[Oppimisen ja osaamisen arviointi OPS 2014/2020](#)

6.4 TYÖSKENTELYN ARVIOINTI

Osa oppiaineissa tehtävää arviointia

Perustuu työskentelytaitojen tavoitteisiin

Vastuullinen työskentely

TYÖSKENTELY ARVIOINNIN
KOHTEENA

Rakentava vuorovaikutus

Oman työskentelyn suunnittelu, säätely ja arviointi

Tukee oppilaiden itsenäisen ja yhdessä työskentelyn taitoja

[Työskentelyn arviointi OPS 2014/2020](#)

6.5 KÄYTTÄYTYMISEN ARVIOINTI

Paikallisen opetussuunnitelman tavoitteet

Koulun toimintatavat ja järjestyssäännöt

KÄYTTÄYTYMINEN
ARVIOINNIN KOHTEENA

Ei vaikuta oppiaineen arviointiin

[Käyttäytymisen arviointi OPS 2014/2020](#)

6.6 OPINNOISSA ETENEMINEN PERUSOPETUKSEN AIKANA

6.6.1 OPINNOISSA ETENEMINEN VUOSILUOKITTAIN

- Oppilas, joka on saanut vuosiluokan oppimäärään sisältyvissä oppiaineissa vähintään välttäviä tietoja ja taitoja osoittavan numeron tai sanallisen arvion, siirtyy seuraavalle vuosiluokalle.
- Oppilas voi siirtyä seuraavalle vuosiluokalle, vaikka hänen suorituksensa olisi jossakin oppiaineessa hylätty, jos arvioidaan, että hän kykenee selviytymään seuraavan vuosiluokan opinnoista hyväksytysti.
- Oppilas voidaan jättää luokalle, jos hänen lukuvuotta koskeva suorituksensa yhdessä tai useammassa aineessa on hylätty. Oppilasta ja hänen huoltajaansa tulee tiedottaa mahdollisesta hylätystä suorituksesta hyvissä ajoin ja sopia tukitoimista. Ennen luokalle jättämistä tulee oppilaalle tarjota mahdollisuus osoittaa osaamisensa erillisen näytön avulla.
- Oppilas voidaan myös jättää luokalle, vaikkei hänellä olisi hylättyjä suorituksia, jos se on hänen yleisen koulumenestyksensä vuoksi tarkoituksenmukaista. Oppilaalle ja hänen huoltajalleen tulee varata mahdollisuus tulla kuulluksi ennen päätöksen tekemistä.
- Vuosiluokalle jäävän oppilaan suoritukset ko. vuosiluokalta raukeavat.

6.6.2 ETENEMINEN OMAN OPINTO-OHJELMAN MUKAAN

- Oman opinto-ohjelman mukaan opiskeleva opiskelija saa lukuvuoden päätteeksi lukuvuositoludistuksen kyseisenä lukuvuonna hyväksytysti suorittamista opinnoista ja siirtyy opinnoissaan eteenpäin.
- Oman opinto-ohjelman mukaan etenevä oppilas voidaan jättää luokalle vain yleisen heikon koulumenestyksen takia.
- Yhdeksännellä luokalla opiskeleva opiskelija lasketaan tämän vuosiluokan oppilaaksi, kunnes hän suorittaa perusopetuksen koko oppimäärän ja saa päättötodistuksen tai eroaa koulusta.

[Opinnoissa eteneminen perusopetuksen aikana OPS 2014/2020](#)

6.7 LUKUVUODEN PÄÄTTEEKSI ARVIOITAVAT YHTEISET OPPIAINEET JA VALINNAISET AINEET

- Kaikki oppilaan opinto-ohjelmaan kuuluvat yhteiset oppiaineet arvioidaan lukuvuoden päätteeksi erillisinä. Arvioitavat yhteiset oppiaineet ovat äidinkieli ja kirjallisuus, toinen kotimainen kieli, vieraat kielet, matematiikka, ympäristöoppi, fysiikka, kemia, biologia, maantieto, terveystieto, uskonto tai elämäntutkimustieto, historia, yhteiskuntaoppi, musiikki, kuvataide, käsityö, liikunta sekä kotitalous.
- Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit ovat osa yhteisinä oppiaineina opettavien aineiden oppimääriä eikä niistä anneta erillistä arvioita. Ks. luku 6.13.

- Muut, oppimäärältään vähintään kahden vuosiviikkotunnin valinnaiset arvioidaan numeroin. Oppimäärältään alle kahden vuosiviikkotunnin valinnaiset arvioidaan hyväksyty-merkinnällä.
- Monialaisten oppimiskokonaisuuksien näytöt huomioidaan oppiaineiden arvosanaa muodostettaessa eikä niistä anneta erillistä arviota.

[Luvuoden päätteeksi arvioitavat yhteiset oppiaineet ja valinnaiset aineet OPS 2014/2020](#)

6.8 PERUSOPETUKSEN PÄÄTTÖARVIOINTI

- Kuvaa oppilaan osaamisen tasoa suhteessa kunkin oppiaineen oppimäärän tavoitteisiin ja päättöarvioinnin kriteereihin.
- Perusopetuksen päättötodistus annetaan oppilaalle, joka on saavuttanut perusopetuksen koko oppimäärän tavoitteet vähintään arvosanan 5 edellyttämän osaamisen mukaisesti.

6.8.1 PÄÄTTÖARVOSANAN MUODOSTAMINEN

- Päättöarvosana perustuu oppilaan osoittaman osaamisen tasoon suhteessa oppiaineen oppimäärän tavoitteisiin ja päättöarvioinnin kriteereihin.
- Arvosanaa muodostettaessa huomioidaan kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt oppiaineen oppimäärän tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa.
- Niiden oppiaineiden tavoitteiden, joiden osalta osaaminen on osoitettu vuosiluokilla 7 ja 8, arviointi otetaan huomioon päättöarviointia tehtäessä ja arvioidaan käyttäen päättöarvioinnin kriteereitä.
- Päättöarvosana on kokonaisarviointi, jossa paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida heikompa suoriutumista jonkin toisen kohdalla.

6.8.2 ERITYISTÄ TUKEA SAAVAN OPPILAAN PÄÄTTÖARVIOINTI

- Jos erityistä tukea saava oppilas opiskelee oppiaineen yleisen oppimäärän mukaisesti, hänen suoriutumistaan arvioidaan suhteessa yleisen oppimäärän tavoitteisiin käyttäen päättöarvioinnin kriteereitä.
- Oppilaan opiskellessa yksilöllistetyn oppimäärän mukaisesti arvioidaan hänen suoriutumistaan suhteessa HOJKS:ssa määriteltyihin yksilöllisesti asetettuihin tavoitteisiin ja sisältöihin, ei päättöarvioinnin kriteereihin.
- Yksilöllistettyjen oppimäärien osalta päättöarviointi voi olla myös sanallista.
- Oppimäärä yksilöllistetään vasta, kun oppilas ei tuetustikaan saavuta arvosanan 5 edellyttämää osaamisen tasoa.

- Pidennetyin oppivelvollisuuden piirissä olevaa oppilasta arvioidaan sen mukaan, mitä hänen erityistä tukea koskevassa päätöksessään on päätetty. Vaikka oppilas opiskelisi opintokokonaisuuksia, annetaan arviointi todistuksessa oppiaineittain.
- Jos oppilaan opiskelu on järjestetty toiminta-alueittain, päättöarviointi perustuu HOJKS:n tavoitteisiin ja annetaan sanallisena.

6.8.3 ARVIOITAVAT YHTEISET OPPIAINEET PÄÄTTÖARVIOINNISSA

- Perusopetuksen päättöarviointissa arvioitavat yhteiset oppiaineet ovat äidinkieli ja kirjallisuus, toinen kotimainen kieli, vieraat kielet, matematiikka, fysiikka, kemia, biologia, maantieto, terveystieto, uskonto tai elämäntutkimustieto, historia, yhteiskuntaoppi, musiikki, kuvataide, käsityö, liikunta sekä kotitalous.
- Päättöarvioinnin kriteerit määrittelevät numeroarvosanoihin 5, 7, 8 ja 9 vaadittavan osaamisen tason kussakin oppiaineessa.
- Jos oppilas on opiskellut äidinkielessä ja kirjallisuudessa kahden eri kielen oppimäärää, arvioidaan ne molemmat.
- Jos oppilas on vaihtanut äidinkielen ja kirjallisuuden, toisen kotimaisen kielen tai vieraiden kielten oppimäärää tai vaihtanut katsomusaineesta toiseen, arvioidaan se, jota hän on viimeksi opiskellut.
- Mikäli oppilas on vapautettu jonkin oppiaineen opiskelusta, ei tätä ainetta arvioida.

6.8.4 TAIDE- JA TAITOAINEIDEN OPPIMÄÄRIEN ARVIOINTI PÄÄTTÖARVIOINNISSA

- Kaikille yhteisiä taide- ja taitoaineita ovat musiikki, kuvataide, käsityö, liikunta ja kotitalous.
- Taide- ja taitoaineiden valinnaiset arvioidaan osana kaikille yhteistä oppiainetta. Ks. luku 6.13.
- Päättöarvosanaa muodostettaessa käytetään päättöarvioinnin kriteereitä.
- Päättöarviointi tehdään siinä vaiheessa, kun koko oppimäärä, sisältäen myös mahdolliset taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit, on opiskeltu.
- Kunkin taide- ja taitoaineen osalta merkitään päättötodistukseen oppilaan opiskeleman oppimäärän laajuus.

6.8.5 VALINNAISTEN AINEIDEN ARVIOINTI PÄÄTTÖARVIOINNISSA

- Ne valinnaiset, jotka muodostavat yhtenäisen, vähintään kahden vuosiviikkotuntin oppimäärän, arvioidaan numeroin.
- Alle kaksi vuosiviikkotuntia käsittävät valinnaiset arvioidaan hyväksytymerkinnällä.

6.8.6 JOHONKIN OPPIAINEESEEN TAI ERITYISEEN TEHTÄVÄÄN PAINOTTUVA OPETUS JA PÄÄTTÖARVIOINTI

- Oppilaiden yhdenvertaisuuden vuoksi myös painotetussa opetuksessa tai kaksikielisessä opetuksessa tulee oppilaiden suoriutumista arvioida perusopetuksen päättyessä suhteessa valtakunnallisiin tavoitteisiin ja päättöarvioinnin kriteereihin.

[Perusopetuksen päättöarviointi OPS 2014/2020](#)

6.9 POISSAOLOJEN VAIKUTUKSET ARVIOINTIIN

- Oppilaan tulee osallistua opetukseen, ellei hänelle ole sairaudesta tai muusta erityisestä syystä tilapäisesti myönnetty siitä vapautusta.
- Oppilaan opiskelu ja arviointi voidaan järjestää osittain toisin, jos se on perusteltua oppilaan terveydentilaan liittyvistä syistä.
- Oppilas voi saada hylätyn arvosanan, jos hän on luvattomasti poissa, ei osallistu opetukseen, kokeisiin tai muihin tarjottuihin näyttömahdollisuuksiin eikä hänellä ole hyväksytyjä suorituksia suhteessa oppiaineen tavoitteisiin.

[Poissaolojen vaikutukset arviointiin OPS 2014/2020](#)

6.10 ARVIOINNIN UUSIMINEN JA OIKAISU

- Mahdollisuus arvioinnin uusimiseen ja oikaisuun koskee päättöarviota sekä opinnoissa etenemistä ja vuosiluokalle jättämistä koskevia päätöksiä.
- Huoltajan tulee osoittaa pyyntö arvioinnin uusimisesta koululle kahden kuukauden kuluessa tiedon saamisesta.
- Uudesta arvioinnista päättävät rehtori ja opettajat yhdessä.

[Arvioinnin uusiminen ja oikaisu OPS 2014/2020](#)

6.11 TODISTUKSET

Perusopetuksessa käytettävät todistukset ovat

1. lukuvuositodistus
2. välitodistus
3. erotodistus
4. päättötodistus.

Opetuksen järjestäjä päättää todistusten ulkoasusta.

6.11.1 SANALLISET ARVIOT JA NUMEROARVOSANAT TODISTUKSISSA

- Vuosiluokilla 1–3 annetaan joko sanallinen arvio tai numeroarvosana opetuksen järjestäjän päätöksen mukaisesti.
- Mikäli annetaan sanallinen arvio, tulee todistuksesta ilmetä, onko suoritus hyväksytty vai hylätty.
- Vuosiluokilla 4–8 annetaan numeroarvosanat.
- Päätötodistuksessa ja mahdollisessa 9. luokan välitodistuksessa annetaan numeroarvosanat.
- Käyttäytymisestä annetaan vuosiluokilla 4–8 numeroarvosana. Mahdollinen täydentävä sanallinen arvio annetaan todistuksen liitteellä. Jos käyttäytymisestä annetaan vuosiluokilla 1–3 sanallinen arvio, se tehdään todistuksen liitteellä.
- Sanallista arviota voidaan käyttää päättöarviointia lukuun ottamatta myös, jos oppilaan äidinkieli on muu kuin opetuksessa käytettävä kieli.
- Yksilöllistetyistä oppimääristä annetaan sanallinen arvio tai numeroarvosana opetuksen järjestäjän päättämällä tavalla.
- Toiminta-alueittain annettavassa opetuksessa käytetään sanallista arviota.

6.11.2 LUKUVUOSITODISTUS

- Annetaan lukuvuoden päättyessä lukuun ottamatta 9. luokkaa, jolloin oppilas saa päätötodistuksen.
- Sisältää sanallisen arvion tai numeroarvosanan siitä, miten oppilas on saavuttanut asetetut tavoitteet lukuvuoden aikana.
- On päätös oppilaan siirtämisestä seuraavalle vuosiluokalle tai hänen jättämisestään luokalle.
- Sisältää myös käyttäytymisen arvioinnin.
- Uskonnon ja elämäkatsomustiedon arvioinnin kohdalle merkitään ”uskonto/elämäkatsomustieto” riippumatta siitä, kumpaa ainetta oppilas on opiskellut.
- Yksilöllistettyjen oppiaineiden arviointi merkitään tähdellä (*) ja todistuksen lisätiedoissa tulee mainita, että oppilas on opiskellut tähdellä merkityt oppiaineet yksilöllistetyn oppimäärän mukaan.

6.11.3 VÄLITODISTUS

- Voidaan antaa lukuvuoden aikana opetuksen järjestäjän paikallisessa opetussuunnitelmassa päättämällä tavalla.
- Annetaan samoin periaattein kuin lukuvuositodistus.
- Yhdeksännen luokan oppilaalle tulee tarvittaessa antaa erillinen välitodistus jatko-opintoihin pyrkimistä varten. Tällaiseen todistukseen ei merkitä käytöksen arviointia. Osaaminen arvioidaan samoin perustein kuin päättöarviointissa.

6.11.4 EROTODISTUS

- Annetaan oppilaalle, joka vaihtaa toiseen kouluun tai eroaa perusopetuksesta tai ei ole saanut oppivelvollisuutta suoritetuksi.
- Liitteenä tulee olla koulussa käytetty tuntijako sekä selvitys mahdollisista painotuksista.
- Erotodistusta ei tarvitse antaa, jos oppilas siirtyy saman opetuksen järjestäjän ylläpitämään toiseen kouluun.
- Erotodistus annetaan samoin periaattein kuin lukuvuositodistus.
- Erotodistukseen ei merkitä käyttäytymisen arvioita.

6.11.5 PÄÄTTÖTODISTUS

- Annetaan oppilaalle, jonka suoriutuminen suhteessa oppiaineiden oppimäärien tavoitteisiin on hyväksytty kaikissa hänen opinto-ohjelmaansa kuuluvissa oppiaineissa. Numeroarvosanoissa tämä merkitsee vähintään arvosanaa viisi (5) ja sanallisessa arviossa arviota ”hyväksytty”.
- Arviota käyttäytymisestä ei merkitä päättötodistukseen.
- Oppilaan vuosiluokilla 7–9 opiskelemien aineiden laajuus merkitään vuosiviikkotunteina.
- Uskonnon ja elämäkatsomustiedon arvioinnin kohdalle merkitään ”uskonto/elämäkatsomustieto” riippumatta siitä, kumpaa ainetta oppilas on opiskellut.
- Yksilöllistettyjen oppimäärien arviointi voi olla numeroarvioinnin sijaan sanallista. Kyseisten oppiaineiden arviointi merkitään tähdellä (*) ja todistuksen lisätiedoissa tulee mainita, että oppilas on opiskellut tähdellä merkityt oppiaineet yksilöllistetyn oppimäärän mukaan.
- Toiminta-alueittain opiskeltaessa arviointi on sanallista kaikilla vuosiluokilla.
- Päättötodistukseen merkitään arvosanat niistä erityisessä tutkinnossa suoritetuista oppiaineista, jotka on suoritettu ennen päättötodistuksen antamista.
- Päättötodistukseen voi kuulua liitteitä, esimerkiksi arvio oppilaan käyttäytymisestä ja työskentelystä.
- Vähintään kahden vuosiviikkotunnin valinnaisista aineista annetaan numero.
- Alle kahden vuosiviikkotunnin valinnaiset arvioidaan sanallisesti merkinnällä ”hyväksytty”.
- Mikäli oppilas vaihtaa valinnaisen aineen toiseen joko omassa koulussaan tai koulun vaihdon yhteydessä, päättötodistukseen merkitään molempien aineiden nimet ja kesken jäänyt aine arvioidaan numerolla, mikäli oppilas on ehtinyt suorittaa siitä vähintään kahden vuosiviikkotunnin laajuisen osuuden. Mikäli osuus on alle kaksi vuosiviikkotuntia, päättötodistukseen tulee merkintä ”osallistunut”. Myös oppilaan suorittama tuntimäärä merkitään. Uudesta valinnaisesta aineesta tulee todistukseen joko numero tai sanallinen arvio ”hyväksytty” suoritetusta vuosiviikkotuntimäärästä riippuen.
- Mikäli oppilaan huoltaja pyytää kirjallisesti, ettei oppilaan päättötodistukseen

merkitä numeroarvosanaa valinnaisena aineena opiskeltavasta kielestä, todistukseen merkitään vain ”hyväksytty”.

- Koulu ei voi muuttaa tai korjata jälkikäteen jo saatuun päättötodistukseen kirjattuja arvosanoja lisänäyttöjen perusteella. Oppilaan on hankittava uusi, erillinen todistus mahdollisesta parantuneesta osaamisesta.

Todistukset OPS 2014/2020

6.12 ERITYINEN TUTKINTO JA SIITÄ ANNETTAVAT TODISTUKSET

Perusopetuksen oppimäärä tai sen osa voidaan suorittaa erityisessä tutkinnossa. Erityisessä tutkinnossa käytettävät todistukset ovat

1. todistus perusopetuksen oppiaineen oppimäärän suorittamisesta
 2. todistus osittain suoritetusta perusopetuksen oppimäärästä
 3. todistus perusopetuksen koko oppimäärän suorittamisesta.
- Erityisen tutkinnon voi järjestää se, jolla on lupa järjestää perusopetusta.
 - Tutkintoon osallistuvan tulee osoittaa, että hänen osaamisensa vastaa perusopetuksen eri oppiaineiden yleisen oppimäärän mukaisia tietoja ja taitoja.
 - Jos oppilas suorittaa jonkin oppiaineen oppimäärän erityisessä tutkinnossa, annetaan todistus perusopetuksen oppiaineen oppimäärän suorittamisesta.
 - Jos oppilas suorittaa vain osan perusopetuksen oppimäärästä, esim. yhden vuosiluokan oppimäärän, annetaan todistus osittain suoritetusta perusopetuksen oppimäärästä.
 - Jos oppilas suorittaa hyväksytysti koko perusopetuksen oppimäärän, annetaan todistus perusopetuksen koko oppimäärän suorittamisesta.
 - Oppivelvollisen on suoritettava kaikki yhteiset oppiaineet saadakseen todistuksen perusopetuksen koko oppimäärän suorittamisesta.

Erityinen tutkinto ja siitä annettavat todistukset OPS 2014/2020

6.13 ARVIOINTI MÄNTYHARJUN PERUSOPETUKSESSA

Arvioinnin tehtävät ja keskeiset periaatteet on määritelty opetussuunnitelman valtakunnallisissa perusteissa (ks. luvut 6.1–6.5). Samoin opetussuunnitelman perusteissa annetaan ohjeet opinnoissa etenemisen käytännöistä, lukuvuosi- ja päättöarvioinnin toteuttamisesta sekä esitellään perusopetuksessa käytettävät todistukset yleisesti (ks. luvut 6.6–6.12).

YHTEISTYÖ HUOLTAJIEN KANSSA JA ARVIOINNISTA TIEDOTTAMISEN MUODOT

- Oppiaineiden tavoitteet ja arvioinnin periaatteet selvitetään oppilaille heidän ikäkaudelleen tarkoituksenmukaisella tavalla. Ne ovat huoltajien luettavissa Mäntyharjun kunnan perusopetuksen opetussuunnitelmassa.
- Formatiivinen arviointi toimii opintojen aikaisena palautteena, josta tiedotetaan säännöllisesti myös huoltajia. Tiedotustapa voi vaihdella sen mukaan, mitä formatiivisen arvioinnin menetelmää tai välinettä opettaja käyttää.
- Oppilaiden osaamisen summatiivinen arviointi näkyy koearvosanoissa ja erilaisissa arvioitavissa tehtävissä. Summatiivisesta arvioinnista tiedotetaan huoltajia mm. Wilman välityksellä. Summatiivinen arviointi näkyy myös väli- ja lukuvuositodistuksissa.
- Arvioinnista keskustellaan vanhempainvarteissa ja vanhempainilloissa.

TODISTUKSET

- Vuosiluokilla 1–3 arviointi on sanallista. Vuosiluokilla 4–9 on käytössä numeroarviointi.
- Syyslukukauden arviointi annetaan välitodistuksen muodossa.
- Lukuvuositodistus annetaan keväällä. Se sisältää arvion siitä, miten oppilas on saavuttanut ko. vuosiluokalle asetetut tavoitteet lukuvuoden aikana. Samalla se on päätös oppilaan siirtämisestä seuraavalle luokalle tai hänen jättämisestään luokalle.
- Päättötodistus annetaan oppilaalle, jonka suoriutuminen suhteessa oppiaineiden oppimäärien tavoitteisiin on hyväksytty kaikissa hänen opinto-ohjelmaansa kuuluvissa oppiaineissa.
- Jos oppilas vaihtaa koulua, hänelle annetaan erotodistus.

KÄYTTÄYTYMISEN ARVIOINTI

Käyttäytymisen arviointi ei saa kohdistua oppilaan persoonaan, temperamenttiin eikä muihin henkilökohtaisiin ominaisuuksiin. Käyttäytymistä arvioidaan suhteessa seuraaviin vuosiluokille 1–3 ja 4–9 asetettuihin tavoitteisiin ja kriteereihin, jotka puolestaan perustuvat perusopetuksen kasvatustavoitteisiin, toimintakulttuurin linjauksiin ja koulun järjestyssääntöihin. Vuosiluokilla 1–3 käyttäytymisen arviointi on sanallista, vuosiluokilla 4–9 numeerista.

KÄYTTÄYTYMISEN ARVIOINTI VUOSILUOKILLA 1–3

Vuosiluokilla 1–3 käyttäytymisen arvioinnin pohjana käytetään seuraavia sanallisia arviointikriteereitä (oppilaan ikäkausi ja tuen tarve huomioiden):

Suhtaudut koulunkäyntiisi kiitettävästi / hyvin / kohtalaisesti / tarvitset harjoitusta.

Saadakseen kiitettävän arvion oppilaan tulee

- asennoitua myönteisesti koulutyöhön sekä ohjeiden ja sääntöjen noudattamiseen.

Suhtaudut toisiin oppilaisiin ja kanssaihmissiin kiitettävästi / hyvin / kohtalaisesti / tarvitset harjoitusta.

Saadakseen kiitettävän arvion oppilaan tulee

- olla kohtelias toisia oppilaita, kaikkia opettajia ja kanssaihmiä kohtaan
- ottaa toiset huomioon
- auttaa mielellään ja oma-aloitteisesti muita
- olla kiusaamatta, riitelemättä ja ärsyttämättä
- olla luotettava kaveri.

Osaat kantaa vastuun käyttäytymisestä kiitettävästi / hyvin / kohtalaisesti / tarvitset harjoitusta.

Saadakseen kiitettävän arvion oppilaan tulee

- kantaa vastuuta tehtävistään, käytöksestään ja suhteestaan kavereihin.

Annat työrauhan kiitettävästi / hyvin / kohtalaisesti / tarvitset harjoitusta.

Saadakseen kiitettävän arvion oppilaan tulee

- kuunnella opetusta ja ohjeita
- työskennellä oma-aloitteisesti ja pyytää apua tarvittaessa
- ylläpitää ja luoda työrauhaa ja myönteistä ilmapiiriä
- olla häiritsemättä opetusta tai kavereita.

Noudatat ohjeita kiitettävästi / hyvin / kohtalaisesti / tarvitset harjoitusta.

Saadakseen kiitettävän arvion oppilaan tulee

- noudattaa ohjeita oppitunneilla, siirtymisissä ruokailuun, oppitunneille yms.
- käyttäytyä asiallisesti yhteisissä tilaisuuksissa ja retkillä.

Huolehdit tavaroistasi kiitettävästi / hyvin / kohtalaisesti / tarvitset harjoitusta.

Saadakseen kiitettävän arvion oppilaan tulee

- huolehtia ympäristöstä sekä yhteisistä tehtävistä ja välineistä sekä omista tavaroistaan tunnollisesti ja oma-aloitteisesti
- huolehtia omalla vastuullaan olevista asioista, kuten pulpetin siisteydestä, naulakkopaikasta ja järjestäjän tehtävistä sekä kirjojen ja vihkojen siisteydestä yms. tunnollisesti ja oma-aloitteisesti.

Huolehdit kotitehtävistäsi kiitettävästi / hyvin / kohtalaisesti / tarvitset harjoitusta.

Saadakseen kiitettävän arvion oppilaan tulee

- huolehtia omista tehtävistään siten, että lopputulos on siistiä.

KÄYTTÄYTYMISEN ARVIOINTI VUOSILUOKILLA 4–9

Luokkien 4-6 ja 7-9 arviointikriteerit ovat yhteiset, jotta Yhtenäiskoulussa kaikkia oppilaita arvioitaisiin samoilla kriteereillä (oppilaan ikäkausi ja tuen tarve huomioiden) ja ne vastaisivat paremmin paikallisessa opetussuunnitelmassa määriteltyä Mäntyharjun perusopetuksen arvoperustaa. Vuosiluokilla 4–9 käyttäytymisen arvioinnin pohjana käytetään seuraavaa asteikkoa:

Erinomainen (10)

Oppilas

- käyttäytyy esimerkillisesti ja ystävällisesti muita kohtaan
- on rehellinen
- auttaa mielellään ja oma-aloitteisesti muita
- luo ja ylläpitää työrauhaa ja myönteistä ilmapiiriä
- huolehtii ympäristöstä sekä yhteisistä tehtävistä ja välineistä tunnollisesti ja oma-aloitteisesti
- noudattaa sääntöjä ja hyviä tapoja.

Kiitettävä (9)

Oppilas

- osaa asettua toisen asemaan ja kannustaa toisia
- ylläpitää työrauhaa ja myönteistä ilmapiiriä
- on rehellinen
- asennoituu myönteisesti koulutyöhön
- huolehtii ympäristöstä sekä yhteisistä tehtävistä ja välineistä tunnollisesti
- noudattaa sääntöjä ja hyviä tapoja.

Hyvä (8)

Oppilas

- tulee yleensä toimeen muiden kanssa ja pystyy työskentelemään erilaisten ihmisten kanssa
- huolehtii omalta osaltaan työrauhasta
- on rehellinen, luotettava ja käyttäytyy pääsääntöisesti hyvien tapojen ja yhteisten sääntöjen mukaisesti
- huolehtii pääsääntöisesti ympäristöstä, tehtävistä ja välineistä
- arvostaa koulutyötä ja omia saavutuksiaan.

Tyydyttävä (7)

Oppilas

- ei aina huomioi toisia ihmisiä ja käyttäytyy toisinaan epäasiallisesti
- häiritsee toisinaan työrauhaa
- suhtautuu toisinaan välinpitämättömästi ympäristöön sekä yhteisiin tehtäviin ja välineisiin
- noudattaa sääntöjä ja hyviä tapoja vaihtelevasti
- ymmärtää kuitenkin, mitä asioita hänen käytöksessään tulisi muuttaa, ja pyrkii siihen
- on saattanut saada jälki-istuntoja.

Kohtalainen (6)

Oppilas

- käyttäytyy toisia kohtaan epäasiallisesti
- häiritsee usein työrauhaa
- laiminlyö ympäristöä sekä yhteisiä tehtäviä ja välineitä

- suhtautuu välinpitämättömästi sääntöihin ja hyviin tapoihin
- on saattanut saada jälki-istuntoja tai muita kurinpidollisia seuraamuksia.

Välttävä (5)

Oppilas

- on toistuvasti vaikeuksissa toisten kanssa
- estää toisten työskentelyn
- on välinpitämätön ympäristöä sekä yhteisiä tehtäviä ja välineitä kohtaan
- ei välitä säännöistä eikä hyvistä tavoista
- syyllistyy jatkuvasti rangaistaviin rikkomuksiin.

Hylätty (4)

- Oppilaan käyttäytymiseen ei enää voi vaikuttaa koulun keinoin.

OPINNOISSA ETENEMINEN

Opinnoissa eteneminen vuosiluokittain

- Oppilas siirtyy seuraavalle vuosiluokalle, jos hän on saanut vuosiluokan oppimäärään sisältyvissä aineissa vähintään välttäviä tietoja vastaavan arvion.
- Oppilas voi hylätystä arvosanasta huolimatta siirtyä seuraavalle vuosiluokalle, jos arvioidaan, että hän kykenee selviämään seuraavan vuosiluokan opinnoista hyväksytysti.
- Oppilas voidaan jättää luokalle, jos hänen lukuvuotta koskeva suorituksensa yhdessä tai useammassa aineessa on tukitoimista huolimatta hylätty. Ennen luokalle jättämistä tulee oppilaalle tarjota mahdollisuus osoittaa osaamisensa erillisen kokeen tai muun sovitun näytön avulla. Koulu ilmoittaa kuulustelupäivät lukuvuosisuunnitelmassa.
- Oppilas voidaan myös jättää luokalle, vaikkei hänellä olisi hylättyjä suorituksia, jos se on hänen yleisen koulumenestyksensä vuoksi tarkoituksenmukaista. Oppilaalle ja hänen huoltajalleen tulee varata mahdollisuus tulla kuulluksi ennen päätöksen tekemistä.
- Vuosiluokalle jäävän oppilaan suorituksen ko. luokalta raukeavat.

Opinnoissa eteneminen oman opinto-ohjelman mukaan

- Oppilas voi edetä myös oman opinto-ohjelman mukaisesti vuosiluokkiin sitomattomasti. Tällöin oppilas suorittaa opetussuunnitelmaan kirjattuja oppiainekohtaisia tavoitteita opintokokonaisuuksina, jotka kirjataan hänen henkilökohtaiseen opinto-ohjelmaansa. Ks. myös luku 5.6.
- Oppilas saa lukuvuoden päätteeksi lukuvuositodistuksen kyseisenä lukuvuonna hyväksytysti suorittamistaan opinnoista.
- Oman opinto-ohjelman mukaan opiskeleva oppilas voidaan jättää luokalle vain yleisen heikon koulumenestyksen perusteella.

VALINNAISTEN AINEIDEN ARVIOINTI

Vuosiluokat 1–6

- Vuosiluokilla 1–6 taide- ja taitoaineiden valinnaistunteja on käytössä 1 vuosiviikkotunti per vuosiluokka. Tunnit käytetään musiikin, kuvataiteen, käsityön, liikunnan ja kotitalouden opetukseen.
- Koulu voi päättää, osoitetaanko valinnaistunnit oppilaiden valittaviksi taide- ja taitoaineiksi vai suunnitteleeko opettaja niiden käytön opetuksen tarpeiden mukaan. Toimintatapa tarkentuu lukuvuosisuunnitelmassa.
- Nimestään huolimatta taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit ovat osa yhteisinä oppiaineina opetettavien aineiden oppimääriä ja ne myös arvioidaan osana niiden opetusta.
- Vuosiluokilla 1–3 taide- ja taitoaineet arvioidaan merkinnällä ”hyväksytty” tai ”hylätty”.
- Vuosiluokilla 4–6 valinnaiset tunnit vaikuttavat ko. taide- ja taitoaineen numeroon.
- Neljännellä luokalla alkava vapaaehtoinen A2-kieli arvioidaan numerolla.

Vuosiluokat 7–9

Yläkoulussa valinnaisaineet jakautuvat taide- ja taitoaineisiin ja muihin valinnaisiin, jotka arvioidaan eri tavoin. Ks. myös luku 12.4.

- Taide- ja taitoaineiden valinnaistunneista yksi on sijoitettu 7. luokalle kaikille yhteisen käsityön opiskeluun, jossa se arvioidaan osana käsityötä.
- Muiden valinnaisten tunneista yksi on sijoitettu 7. luokalle TVT:n opiskeluun. Siitä ei anneta numeroa vaan se arvioidaan merkinnällä ”hyväksytty” tai ”hylätty”.
- 8. ja 9. luokilla oppilas voi valita valinnaisaineensa. Vähintään yhden aineen tulee olla taide- ja taitoaine, jota oppilas opiskelee kaksi vuotta. Tästä valinnaisaineesta ei anneta erillistä arvosanaa vaan se arvioidaan osana kaikille yhteistä taide- ja taitoainetta.
- Pitkän taide- ja taitoaineen lisäksi oppilas voi valita kaksi valinnaisainetta kumpanakin vuonna. Ne voivat olla joko taide- ja taitoaineita tai muita valinnaisaineita. Nämä valinnaisaineet arvioidaan numeroin.
- Jos oppilas jatkaa neljännellä luokalla aloittamansa A2-kielen opiskelua, lasketaan se yhdeksi valinnaisaineeksi.

PÄÄTTÖARVIOINTI

Mäntyharjun perusopetuksessa noudatetaan valtakunnallisesti määriteltyjä päättöarvioinnin yleisiä periaatteita (ks. luku 6.8).

- Päättöarviointi sijoittuu joitakin poikkeuksia lukuun ottamatta 9. luokalle.
- Historian päättöarvosana annetaan 8. luokalla. Vuosiluokalla 9 opiskellaan yhteiskuntaoppia.
- Kotitalouden, kuvataiteen ja käsityön päättöarviointi sijoittuu vuosiluokalle 7 ja musiikin vuosiluokalle 8, jollei oppilas valitse ko. ainetta taide- ja taitoaineiden valinnaisainekiintiöstä. Silloin päättöarvosana annetaan 9. luokalla.
- Taide- ja taitoaineiden valinnaistuntikiintiöstä valitut kahden vuoden valinnaisaineet arvioidaan osana yhteisinä oppiaineina opettavien musiikin, kuvataiteen, käsityön, liikunnan ja kotitalouden oppimäärää. Niistä ei tule erillistä arviota päättötodistukseen.
- Yhdeksi lukuvuodeksi valittavista valinnaisista aineista annetaan erillinen arvosana.
- Kaikki yhteisiin oppiaineisiin liittyvät oppilaan suorittamat valinnaiset aineet merkitään päättötodistukseen välittömästi kyseisen oppiaineen alle.
- Valinnaisena opiskeltavat vieraat kielet ja muut valinnaiset aineet, jotka eivät liity mihinkään yhteiseen oppiaineeseen merkitään päättötodistukseen otsikon ”muut valinnaiset aineet” alle.
- Seitsemännellä luokalla yhteisesti opiskeltava TVT merkitään päättötodistukseen otsikon ”muut valinnaiset aineet” alle ja se arvioidaan merkinnällä ”hyväksytty” tai ”hylätty”.
- Oppilaan opiskellessa yksilöllistetyn oppimäärän mukaisesti, arvioidaan hänen suoriutumistaan HOJKS:ssa määriteltyihin yksilöllisesti asetettuihin tavoitteisiin ja sisältöihin perustuen. Arviointi voi olla myös sanallista. Yksilöllistetyn oppiaineen arviointi merkitään tähdellä (*).
- Toiminta-alueittain opiskelevien oppilaiden päättöarviointi on sanallista.